

“TASDIQLAYMAN”

**“IXTISOSLASHGAN MALAKA
OSHIRISH MUASSASASI” MChJ**

Direktori

I. Iminov

“26” noyabr 2025 yil

**“IXTISOSLASHGAN MALAKA
OSHIRISH MUASSASASI” MChJ**

O‘quv kursi va xizmati bo‘yicha;

“Ambulator bo'lim hamshirasi”

Malaka oshirish kurslari

O‘quv dasturi

Tuzuvchi:

Kimsanova Irodabonu Zafarjon qizi

KIRISH

Ambulator bo'lim hamshirasi

1-MODUL: Ambulator xizmatning umumiy tamoyillari (8 soat)

- Ambulator xizmatning maqsadi va funksiyalari
  - Ambulatoriya bo'limidagi hamshiraning roli
  - Tibbiy xizmat ko'rsatishda huquqiy-me'yoriy hujjatlar
  - Sanitariya-gigiyena va bemor xavfsizligi talablari
-

☒ **2-MODUL: Bemorni qabul qilish va birlamchi baholash (10 soat)**

- Bemorni ro'yxatga olish, yo'llanma bilan ishlash
  - Hayotiy ko'rsatkichlarni aniqlash: arterial bosim, puls, tana harorati, nafas chastotasi
  - Shikoyatlarni yozib olish, anamnez yig'ish, muolajaga tayyorlash
  - Bemor oqimi va navbatni tartibga solish ko'nikmalari
-

☒ **3-MODUL: Ambulator sharoitdagi muolajalar va manipulatsiyalar (12 soat)**

- Inyeksiya turlari: teri osti, mushak ichiga, vena ichiga
  - Teri yoriqlari, yengil jarohatlar, yara ishlov berish
  - Yuzaki steril bog'lam, doka, antiseptiklar bilan ishlash
  - Kattalar va bolalar uchun muolajalarni farqlash
-

☒ **4-MODUL: Dori vositalari bilan ishlash va hisob yuritish (10 soat)**

- Dorilarni saqlash, dozasi, yaroqlilik muddatiga e'tibor
  - Resept asosida beriladigan dori vositalari va hisob-jurnal
  - Emlash vositalari (sovuq zanjir), zaxira dorilar
  - Favqulodda muolajalar: analgin, difenhidramin, adrenalin
-

☒ **5-MODUL: Profilaktika va sanitar-oqartuv ishlari (10 soat)**

- Surunkali kasalliklar nazorati: gipertoniya, qandli diabet, yurak ishemiyasi
- Profilaktik emlashlar: milliy kalendar asosida (bolalar, keksalar)

- Bemor va oila a'zolari bilan sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish
  - Sanitariya-ma'rifat suhbatlari o'tkazish, savolnomalar tuzish
-

☒ **6-MODUL: Ambulator yozuvlar, hisobot va axborot tizimlari (10 soat)**

- Bemor kartasi (Φ112/y), emlash kartasi (Φ063), muolaja daftarini yuritish
- Kasalliklar statistikasi (Φ025/y) va kunlik/oylik hisobot
- Elektron poliklinika tizimida ishlashga kirish (agar mavjud bo'lsa)
- Maxfiylik, axborot muhofazasi va etika qoidalari

1-MODUL: Ambulator xizmatning umumiy tamoyillari

Davomiyligi: 8 akademik soat

Modul turi: Nazariy (ko'rgazmali amaliyotlar bilan)

Modulning maqsadi:

Tinglovchilarni ambulatoriya tizimining umumiy ishlash tartibi, hamshiraning bu tizimdagi o'rni, kasbiy majburiyatlari, huquqiy va sanitariya-gigiyenik asoslari bilan tanishtirish. Shuningdek, birlamchi tibbiy xizmat ko'rsatishning dolzarb tamoyillarini o'zlashtirishga tayyorlash.

Modul mazmuni:

Ambulatoriya bo'limlari — aholining sog'ligini saqlash va kasalliklarni erta aniqlashda asosiy rol o'ynaydigan birlamchi tibbiy muassasalardir. Hamshira bu tizimda ilk murojatchi bilan muloqot qiluvchi, shifokorga tayyorgarlikni amalga oshiruvchi va parvarish faoliyatini olib boruvchi mutaxassis sifatida qatnashadi.

---

1. Ambulator xizmatning asosiy vazifalari:

- Aholiga **birlamchi tibbiy yordam** ko'rsatish
  - Kasalliklarni erta aniqlash va ularning oldini olish
  - Emlash, skrining, rehabilitatsiya va kuzatuv ishlarini olib borish
  - Kronik (surunkali) kasalliklarga ega bemorlarni muntazam nazorat qilish
-

2. Hamshiraning kasbiy vazifalari va roli:

- Bemorni kutib olish, ro‘yxatdan o‘tkazish, dastlabki ko‘rikdan o‘tkazish
  - Shifokor topshirig‘iga asosan muolajalarni bajarish
  - Bemorga parvarish bo‘yicha maslahat berish va gigiyena qoidalarini tushuntirish
  - Tibbiy hujjatlarni yuritish, statistik hisobotlar tayyorlash
-

3. Kasbiy etika va kommunikatsiya:

- Bemor bilan madaniyatli va ehtiyotkor muloqot o‘rnatish
  - Tibbiy axborot maxfiyligi va ishonchni saqlash
  - Oila a‘zolari bilan maslahatlashuv, psixologik yondashuv
  - Etik xatolar oldini olish: qo‘pol muomala, og‘zaki ogohlantirishsiz muolaja va h.k.
-

4. Sanitariya-gigiyena qoidalari:

- Ish joyida tozalik, asboblarning sterilligi, shaxsiy gigiyena qoidalari
  - Qo‘l yuvishning 5 asosiy holati (WHO tavsiyasi asosida)
  - Ambulator muhitda infeksiya xavfini kamaytirish choralarini bilish
  - Har bir bemordan keyin muolaja xonasini tayyorlash tartibi
-

5. Huquqiy asoslar va tibbiy hujjat yuritish:

- Hamshiralik faoliyatiga oid O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari
  - Tibbiy xizmat ko‘rsatishda ruxsat berilgan muolajalar doirasi
  - “Bemor roziligi”, “Reestr daftar” va “Kundalik kuzatuv kartasi” tushunchasi
  - Bemor bilan bog‘liq har bir muolaja va holatni yozib borishning ahamiyati
-

Ko‘rgazmali amaliyotlar:

- Ish joyida gigiyena tartibiga doir ko‘rsatmalar (shaxsiy himoya, qo‘l yuvish)
  - Bemorga dastlabki murojaat (ro‘yxat, o‘lchov, yozuv) ssenariysi
  - Hamshira–bemor–shifokor o‘rtasidagi muloqot usullari
-

Modul yakuniy natijalari:

Modulni muvaffaqiyatli o‘zlashtirgan tinglovchi:

- Ambulator bo‘limning tuzilmasi va vazifalarini tushunadi
- Kasbiy vazifalarini sanitariya-gigiyenik va huquqiy talablarga muvofiq bajara oladi
- Bemor bilan madaniyatli, muloyim va ishonchli muloqot yurita oladi
- Birlamchi tibbiy xizmatdagi hamshiraning o‘rnini anglab yetadi va hujjat yuritishda aniqlikka amal qiladi

2-MODUL: Bemorni qabul qilish va birlamchi baholash

Davomiyligi: 10 akademik soat

Modul turi: Nazariy + amaliy (rol-o‘yin va mashg‘ulotlar bilan)

Modulning maqsadi:

Ushbu modul tinglovchilarni ambulator sharoitda bemorni tizimli va madaniyatli qabul qilish, dastlabki sog‘lig‘i holatini baholash, hayotiy belgilarni to‘g‘ri aniqlash va muolajaga tayyorlash bo‘yicha kasbiy yondashuvga tayyorlashga qaratilgan.

Modul mazmuni:

Ambulator bo‘limga kelgan bemor bilan birinchi muloqot, uning holatini baholash va zarur ma’lumotlarni yig‘ish – shifokorning to‘g‘ri tashxis qo‘yishiga va muolaja belgilashiga asos bo‘ladi. Hamshira bu jarayonda xolis, aniqlik bilan ishlashi, bemorning shikoyatini sinchiklab eshitishi va hayotiy ko‘rsatkichlarini baholashi zarur.

---

1. Bemorni ro‘yxatga olish va kutib olish tartibi:

- Ro‘yxat jurnaliga bemorning to‘liq F.I.Sh., tug‘ilgan yili, manzili, tashrif sanasi kiritiladi
  - Reestr kitobi, elektron tizim yoki talon asosida chaqirish
  - Bemorga yo‘naltiruvchi savollar berish: sababi, kim bilan keldi, oldingi tashriflar bor-yo‘qligi
-

2. Bemor bilan muloqot va anamnez yig‘ish:

- Shikoyatlarni to‘g‘ri qayd etish (qachondan, qanday, nima kuchaytiradi/yengillashtiradi)
  - Surunkali kasalliklar, allergiyalar, operatsiyalar, dori qabul qilish tarixini aniqlash
  - Oilaviy tarix: genetik, infeksiyon, surunkali kasalliklarga moyillik
-

3. Hayotiy ko‘rsatkichlarni aniqlash:

- **Arterial bosim:** tonometr yordamida o‘lchash, norma: 110–130/70–90 mmHg
  - **Yurak urishi (puls):** 60–100/min o‘rtacha norma, tomirlari tekshiriladigan joylar
  - **Tana harorati:** kontaktli (o‘mrov osti, qo‘ltiq), infratovushli termometrlar
  - **Nafas olish chastotasi:** 12–20/min o‘rtacha norma
  - Og‘irlik va bo‘y o‘lchash: BMI hisoblash (zarur hollarda)
-

4. Bemorni muolajaga tayyorlash:

- Shifokor topshirig‘iga asosan bemorni muolaja xonasiga olib kirish
  - Inyeksiya, emlash, tahlilga tayyorlash uchun gigiyena, holat, yozuvlarni tayyorlash
  - Rozilik olish va protsedura oldidan ogohlantirish berish
-

5. Tashrif oqimi va muvofiqlashtirish:

- Navbatni tashkil qilish: homiladorlar, keksalar, bolalar, nogironlar ustuvorligi
  - Favqulodda holatlarni aniqlash va shoshilinch chaqiruvga xabar berish
  - Bemorlar oqimini muvofiqlashtirish: yo‘llanma bilan bo‘limlararo yo‘naltirish
-

Amaliy mashg‘ulotlar:

- Termometr, tonometr, puls o‘lchov asboblariidan foydalanish (praktik ko‘nikmalar)
- Simulyatsiya: bemorni ro‘yxatga olish va dastlabki suhbat (rol-o‘yin)
- 3 xil holatga oid kasallik tarixini yozib olish (yurak, nafas, allergik)
- “Bemor ro‘yxat kartasi”ni to‘ldirish bo‘yicha mashq

Modul yakuniy natijalari:

Ushbu modulni muvaffaqiyatli tugatgan tinglovchi:

- Ambulator sharoitda bemorni to‘g‘ri va madaniy qabul qiladi
- Hayotiy ko‘rsatkichlarni o‘lchaydi va natijalarni baholaydi
- Anamnez yig‘adi, asosiy shikoyatlarni to‘g‘ri yozib oladi
- Bemorni muolajaga to‘g‘ri tayyorlaydi va shifokorga taqdim etadi
- Hujjatlarni belgilangan tartibda yurita oladi

3-MODUL: Ambulator sharoitdagi muolajalar va manipulyatsiyalar

Davomiyligi: 12 akademik soat

Modul turi: Nazariy + amaliy (trening va simulyatsiyalar bilan)

Modulning maqsadi:

Ushbu modul ambulator sharoitda tez-tez bajariladigan muolajalar, in'yeksiyalar va oddiy tibbiy manipulyatsiyalarni xavfsiz, to‘g‘ri va aseptika qoidalariga muvofiq bajarish ko‘nikmalarini shakllantirishga qaratilgan.

Modul mazmuni:

Ambulatoriya muassasalarida muolaja xonasi – diagnostik va davolash bosqichining asosiy qismidir. Bu yerda in'yeksiyalar, infuziyalar, yara ishlovlari, tahlilga tayyorlash va boshqa kichik amaliyotlar bajariladi. Hamshira bu jarayonlarda aniqlik, gigiyena va xavfsizlik talablariga qat’iy amal qilishi lozim.

---

1. In'yeksiya turlari va ularni qo‘llash:

- **Teri osti in'yeksiyasi** (insulin, vaktsinatsiyalar)
  - **Mushak ichiga in'yeksiya** (analgin, diklofenak, B vitaminlari)
  - **Vena ichiga in'yeksiya** (antibiotiklar, glukoza, infuzion suyuqliklar)
  - Steril sharoit, dori dozasini tayyorlash, anafilaktik reaksiyalarga tayyor turish
-

2. Yara va shikastlangan joylarga ishlov berish:

- Yengil kesik, jarohat, kuygan joyni antiseptik bilan tozalash
  - Steril bog‘lov, antiseptik bandaj, gipsdan oldingi tayyorgarlik
  - Qon ketishini vaqtincha to‘xtatish (siqish, tamponlash, yuvish)
-

3. Tibbiy vositalardan foydalanish:

- Shpitslar, ignalar, perfuzorlar, sistemalarni tayyorlash va ulash
  - Spirtli paxta, doka, antiseptiklar (betadin, xlorheksidin, vodorod peroksidi)
  - Tozalash va utilizatsiya qilish qoidalari (bir martalik va qayta ishlatiladigan asboblari)
-

4. Bolalar va keksalar bilan ishlashdagi farqlar:

- Bolalarda mushaklar chuqurligi, dozalash va muomala ehtiyotkorligi
  - Keksalarda vena kirishishdagi qiyinchiliklar, allergiyaga moyillik
  - Yordamchi usullar: diqqatni chalg‘itish, ogohlantirish, psixologik tayyorgarlik
-

5. Favqulodda muolajalar asoslari:

- Antiallergik muolajalar (adrenalin, difenhidramin, deksametazon)
  - Og‘riq qoldiruvchi va antipiretik vositalar (analgin, paratsetamol)
  - Qisqa vaqtli infuzion muolajalar: NaCl 0.9%, 5% glukoza, ringe suyuqligi
  - Jarrohlik yo‘llanmasidan oldingi minimal muolajalar
-

Amaliy mashg‘ulotlar:

- Simulyatsiya asosida 3 xil in‘yeksiya turini bajarish
  - Dori preparatini ampuladan olish va dozasini sanash
  - Yaraga ishlov berish va steril bog‘lov qo‘yish
  - Qon ketishni vaqtincha to‘xtatish bo‘yicha mashq
-

4-MODUL: Dori vositalari bilan ishlash va hisob yuritish

Davomiyligi: 10 akademik soat

Modul turi: Nazariy + amaliy (dori hisoboti, dozani aniqlash va ishlov berish)

Modulning maqsadi:

Tinglovchilarda ambulator sharoitda dori vositalarini xavfsiz, to'g'ri saqlash, ulardan foydalanish, dozalash, zaxira nazorati va hujjatli hisob yuritish bo'yicha amaliy va nazariy ko'nikmalarni shakllantirish.

Modul mazmuni:

Dori vositalari bilan ishlash – hamshiralik faoliyatidagi eng mas'uliyatli va nazorat ostidagi yo'nalishdir. Ambulator sharoitda in'yeksion dorilar, emlash preparatlari, tez yordam zaxiralari va bir martalik ishlatiladigan dori vositalari to'g'ri sharoitda saqlanishi, belgilangan dozalarda qo'llanishi va hujjatlarda aks ettirilishi shart.

---

1. Dori vositalarining turlari va saqlash qoidalari:

- Harorat rejimi: xona haroratida (15–25 °C), sovutkichda (2–8 °C), muzlatkichda saqlanuvchi
  - Yorug'likdan himoya qilinadigan, havo o'tkazmaydigan qadoqlar
  - Yaroqlilik muddati, seriya raqami va ishlab chiqaruvchi mamlakatni tekshirish
  - Zaharli va kuchli ta'sir qiluvchi dori vositalari uchun alohida quti
-

2. Dozalash, tayyorlash va yuborish qoidalari:

- Shpritsga dori tortish, eritmalar bilan aralashtirish
  - Reaktiv va infuzion dori vositalari (masalan: gentamitsin, papaverin, ringe eritmasi)
  - Bolalar va keksalar uchun dozani hisoblashda xatolarning oldini olish
  - Nojo'ya reaksiyalar xavfini kamaytirish bo'yicha profilaktik nazorat
-

3. Dori vositalarining hisob-kitobi va hisobotlar:

- **Dori vositalari jurnalini yuritish:** sanasi, nomi, miqdori, berilgan bemor yoki protsedura
- **Tez yordam zaxirasi** (adrenalin, difenhidramin, deksametazon, analgin) bo'yicha nazorat
- Har bir olingan va ishlatilgan dori vositasi bo'yicha imzo va mas'uliyat

- Zaxira tugayotgan yoki yaroqsiz dori vositalari haqida rahbariyatga xabar berish tartibi
-

4. Emlash vositalari va “sovuq zanjir”:

- Vaksinalarni to‘g‘ri saqlash (BTS, BCG, DTP, MMR va h.k.)
  - Sovuq zanjirni saqlash: konteynerlar, termoslar, doimiy harorat nazorati
  - Emlash oldidan preparat holatini tekshirish (qotib qolgan, bulangan, muddati o‘tgan)
  - Vaksina kartochkasini to‘ldirish (forma № 063)
-

5. Dori xavfsizligi va favqulodda holatlarda ishlash:

- Allergik reaksiya, anafilaksiya bo‘yicha tayyorlik: Adrenalin doza, yuborish yo‘li
  - Zaharli moddani noto‘g‘ri yuborish holatida harakat algoritmi
  - Favqulodda yordam ko‘rsatish uchun zarur dori vositalari ro‘yxati
-

Amaliy mashg‘ulotlar:

- Dori vositalarini jurnalga kiritish bo‘yicha topshiriq
  - Vena ichiga yuboriladigan dori vositasini tayyorlash va dozasini hisoblash
  - Emlash zaxirasini baholash va yaroqlilik muddati bilan ishlash
  - “Sovuq zanjir buzilishi” holatini simulyatsiya qilish va choralarni belgilash
-

Modul yakuniy natijalari:

Modulni o‘zlashtirgan tinglovchi:

- Ambulator sharoitda dori vositalarini xavfsiz saqlaydi va ulardan to‘g‘ri foydalanadi
- Dozani to‘g‘ri hisoblaydi va preparatni tayyorlay oladi
- Dori vositalari harakati va zaxirasi bo‘yicha hujjatlarni aniq yurita oladi
- Favqulodda holatlarda zarur dori vositalarini tayyorlaydi va yordam ko‘rsatadi
- Emlash vositalarini “sovuq zanjir” asosida saqlashni tushunadi

Modul yakuniy natijalari:

Modulni o‘zlashtirgan tinglovchi:

- Ambulator muolajalarni to‘g‘ri, xavfsiz va aseptika asosida bajaradi
- Dori vositalari bilan ishlashda aniqlik va ehtiyotkorlikni saqlaydi
- Yaralar, in‘yeksiya joylari va boshqa tibbiy manipulyatsiyalarni gigiyenik tarzda bajaradi
- Bolalar va keksalar bilan amaliy muolajalarni individuallashtirib bajaradi
- Tibbiy vositalarni to‘g‘ri utilizatsiya qiladi va infeksiyon nazoratga amal qiladi

5-MODUL: Profilaktika va sanitar-oqartuv ishlari

Davomiyligi: 10 akademik soat

Modul turi: Nazariy + amaliy (ko‘rgazmali va guruhiy mashg‘ulotlar bilan)

Modulning maqsadi:

Tinglovchilarga ambulator muassasalarda kasalliklarni erta aniqlash, sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish, emlash va skrining dasturlarida qatnashish, aholi bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri sanitar-ma‘rifiy ishlarni samarali olib borish ko‘nikmalarini shakllantirish.

Modul mazmuni:

Ambulator bo‘lim hamshirasi nafaqat muolajalar bilan, balki **kasalliklarning oldini olish, aholini sog‘lom turmush tarziga o‘rgatish va tushuntirish ishlari olib borish** bilan ham shug‘ullanishi zarur. Bu jarayonda u sog‘liqni saqlash tizimining eng yaqin, ishonchli va doimiy bo‘g‘ini bo‘lib xizmat qiladi.

---

1. Profilaktik faoliyatning asosiy yo‘nalishlari:

- Surunkali kasalliklarga chalinganlarni ro‘yxatga olish va kuzatib borish
  - 40 yoshdan oshganlar uchun yurak-qon tomir kasalliklari, qandli diabet, saraton kasalliklari bo‘yicha tekshiruvga chaqirish
  - Aholining ijtimoiy zaif qatlamlari bilan individual ish olib borish
  - Skrining dasturlarida (ayollar, bolalar, qariyalar) faol ishtirok
-

2. Profilaktik emlash va kalendar asosida kuzatuv:

- Milliy emlash kalendari asosida bolalar, homilador ayollar va keksalar bilan ishlash
  - Vaksinatsiyaga tayyorgarlik, rozilik, emlashdan keyingi kuzatuv
  - Vaksina kartochkalarini (Φ063) yuritish, emlash sanalari bo'yicha rejalashtirish
  - OAV va elektron tizimlar orqali emlash samaradorligini tushuntirish
-

3. Sanitar-ma'rifiy ishlar va sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish:

- To'g'ri ovqatlanish, jismoniy faollik, zararli odatlarni kamaytirish (chekish, spirtli ichimliklar)
  - Sanitariya va gigiyena qoidalari: qo'l yuvish, ovqat saqlash, xonalarni shamollatish
  - Suhbat, trening va savolnomalar orqali aholi ongini oshirish
  - Aholi bilan guruhli uchrashuvlar: maktablar, mahallalar, mehnat jamoalari
-

4. Infektsion kasalliklarning oldini olish:

- Yuqori xavfli infeksiyalar: O'RVI, gepatit, sil, COVID-19
  - Shaxsiy himoya vositalarini targ'ib qilish
  - Karantin holatlarida aholini ogohlantirish, kuzatuvda bo'lganlarni ro'yxatga olish
  - Profilaktik nazorat rejalarini tuzish
-

5. Profilaktika bo'yicha hujjatlar va hisobotlar:

- **Emlash jurnali, profilaktik kuzatuv kartasi, tashrif daftarlarini** yuritish
  - Sanitariya-ma'rifat ishlari bo'yicha oy/chorak/yillik hisobot tayyorlash
  - Axborot materiallarini rasmiylashtirish: buklet, stand, grafik jadval
-

Amaliy mashg'ulotlar:

- Guruhli trening: sog'lom turmush tarzini targ'ib qiluvchi 5 daqiqalik suhbat
  - Emlash kartochkasini to'ldirish (Φ063) va vaksinatsiya rejasini tuzish
  - "Skrining kunlari"ni tashkil etish bo'yicha reja ishlab chiqish
  - Aholi savodxonligini aniqlovchi mini-so'rovnoma va tahlil
-

Modul yakuniy natijalari:

Modulni muvaffaqiyatli o‘zlashtirgan tinglovchi:

- Kasalliklarning oldini olishda faol ishtirok etadi
- Emlash, skrining va sog‘lom turmush tarzini aholi orasida targ‘ib qila oladi
- Sanitariya-oqartuv faoliyatini rejalashtiradi va hisobot tayyorlay oladi
- Yozma va og‘zaki shakldagi tushuntirish ishlarini professional tarzda olib boradi

XULOSA

“Ambulator bo‘lim hamshirasi” malaka oshirish kursi — birlamchi tibbiy xizmat tizimida faoliyat yurituvchi hamshiralarni zamonaviy yondashuvlar, kasbiy ko‘nikmalar va yuridik-me‘yoriy bilimlar bilan boyitishga mo‘ljallangan amaliy dasturdir.

Kurs doirasida tinglovchilar quyidagi asosiy maqsadlarga erishadilar:

- Ambulator xizmatda bemorni **qabul qilish, baholash va hujjatlashtirish** bo‘yicha mustahkam ko‘nikma hosil qiladi
- **In‘yeksiya, emlash, yara ishlovi va infuzion muolajalarni** xavfsiz va aniq bajaradi
- **Dori vositalari bilan ishlash**, zaxira yuritish va dozalashda huquqiy-texnik asoslarga amal qiladi
- **Profilaktika, sanitar-oqartuv** va **sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish** faoliyatlarini tashkil etadi
- Tibbiy hujjatlarni yuritish va **elektron axborot tizimlarida ishlash** ko‘nikmalarini egallaydi

Ushbu kurs yakunida tinglovchilar:

- Mustaqil ishlay oladigan, hujjatli mas‘uliyatga ega, zamonaviy bilimli hamshira sifatida shakllanadilar
- O‘z faoliyat doirasida xavfsizlik, gigiyena, madaniyat va ishonchlilik tamoyillariga qat‘iy amal qilishga tayyor bo‘ladilar

---

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

Asosiy mahalliy adabiyotlar:

1. **Azizov M.M., Raximov M.A.** – *Hamshiralik ishi asoslari*, TTA nashri, Toshkent, 2021
2. **O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi** – *Birlamchi tibbiy yordam ko‘rsatish bo‘yicha yo‘riqnomalar*, 2022

3. **O‘zbekiston Respublikasi SSV buyrug‘i №294** – *Profilaktik emlashlar milliy kalendari asosidagi tartib*, 2021
  4. **Tashxis qo‘yish va muolajalar standartlari to‘plami** – Ambulator xizmatlar uchun, 2020
  5. **Hamshiralik huquqlari va majburiyatlari** bo‘yicha me‘yoriy hujjatlar to‘plami, TMA, 2023
-

Xalqaro manbalar:

6. **WHO – World Health Organization**
    - *Primary Health Care: Systems, Service Delivery, and Nurses’ Role*, 2021
    - *Immunization in Practice*, 2020
    - *Patient Safety and Infection Prevention in Outpatient Settings*, 2022
  7. **CDC – Centers for Disease Control and Prevention (USA)**
    - *Injection Safety Guidelines*, 2021
    - *Outpatient Clinic Infection Prevention Guide*, 2020
  8. **Nursing Times / Elsevier Clinical Skills**
    - *Basic clinical procedures in ambulatory care*, 2022
    - *Documentation standards for nurses in outpatient settings*, 2021
-

Elektron resurslar:

9. elib.tma.uz – Tibbiy adabiyotlar elektron kutubxonasi
10. my.med.uz – Ambulator kartochka va elektron hujjatlar tizimi
11. www.uptodate.com – Amaliyotchi hamshiralar uchun yangilangan tavsiyalar